

Ядвіга Вацлавівна Януш,
доктор філологічних наук,
професор, академік Міжнародної
академії наук вищої школи

Леся Українка – слава і гордість української нації

Наближається 80-а річниця з часу відкриття в місті Києві Публічної бібліотеки імені Лесі Українки, ім'я якої стало візитною карткою цієї бібліотеки. Присвоєння бібліотеці імені Лесі Українки значною мірою сприяло тому, що вона стала провідною бібліотекою серед українських бібліотек не тільки Києва, але й України.

Доцільно охарактеризувати Лесю Українку як письменницю і визначити ту важку роль, яку вона відіграла в історії не тільки української, але й світової художньої літератури.

Леся Українка – це наша геніальна співвітчизниця, видатний поет, прозаїк. Великий драматург, палкий захисник українського слова, безмежно залюбленого в Україну і її народ. Свідченням цього є не тільки її творчість, але й її псевдонім, який поетеса обрала для себе – Українка (від Україна) – Леся Українка, оскільки її справжнє прізвище й ім'я – Лариса Петрівна Косач.

Її поезія – це невід'ємна частина золотого фонду світової літератури. Її ліричні вірші дивовижної глибини й сили, драматичні поеми пройняті вірою в духовну велич людини і світове майбутнє людства, натхненні палким живодайним вогнем і всепереможною любов'ю до рідного краю, належить до найвищих здобутків української поезії.

Світ не знав такої поетеси, як Леся Українка. Безсмертна іскра Прометея запала глибоко в її серце і загорілась ясным вогнем. Всебічно обдарована, з тонким відчуттям музики (вірш «До мого фортепіано») й образотворчого мислення, з нахилом до засвоєння іноземних мов, яких вона знала вісім, людина філософського складу мислення, Леся Українка виявила свій письменницький хист у різних жанрах художньої літератури.

Іван Франко, оцінюючи творчість Лесі Українки, ставив її на 1-е місце серед поетів кінця ХХ століття, характеризує її як талант сильний, наскрізь мужній, хоча й не позбавлений жіночої грації і ніжності.

Поетичне слово Лесі Українки, вільне й бойове, постійно служило національним інтересам народу і залишилося взірцем для поетичних поколінь. Франко звертав увагу на те, що в художній літературі і у Лесі Українки свій шлях, свій пафос, своє слово, особливо це стосується її лірики.

Виразна авторська індивідуальність поетеси особливо чітко виявилася в її драматичних творах, які відкрили новий етап у розвитку української літератури і які, відзначаючись своєрідністю і оригінальністю, є вершиною її поетичного генія. Мова її творів, особливо драматичних, відзначається високим інтелектуальним рівнем, багатими лексико-фразеологічними

ресурсами, пластичністю образу і високим ступенем метафоризації. Її драматичні твори ще й сьогодні не прочитані належним чином.

Серед творчого доробку письменниці є й прозові твори, невеликі за обсягом – це здебільшого казки, оповідки, розповіді з сільського життя. Серед них оповідання «Приязнь», «Над морем», «Розмова», «Помилка», «Жаль» та інші. Леся Українка була талановитою перекладачкою. Вона перекладала вірші Гейне, Байрона, Ади Негрі, уривки з творів Данте і Шекспіра, давні єгипетські пісні у її відтворенні – зразки творчих перекладів, які належить вивчати й шанувати. Вони дають естетичну насолоду, зближують віки і народи, поетів і читачів. Леся Українка заявила про себе як публіцист. У Київському літературно-артистичному товаристві вона виступала з доповідями й рефератами про українську, італійську, німецьку літератури, виявляючи глибокі знання і ясне критичне мислення дослідника-літературознавця.

Проте найповніше виявився талант письменниці у поезії – спочатку в ліричній і ліро-епічній, а потім і в драматичній. Леся Українка була поетесою-борцем. Її цікавили люди героїчні. Вона писала про їхню відданість справі, про їхні поривання до волі. Найкращі її поетичні твори – це «Contra spem spero», «Мій шлях», «Товарищі на спомин», «Досвітні вогні», «Сльози-перли», «Мріє не зрадь», «До товариша», «Слово, чому ти не твердая криця», «Хотіла б я піснею стати»; поеми – «Давня казка», «У катакомбах»; легенда – «Орфеєве чудо» та ін.

Слово для Лесі Українки було зброєю в боротьбі за кращу долю поневоленого українського народу, у ньому відображене вічно живе прагнення людини до волі, до щастя, до творення краси.

Вершиною творчого генія Лесі Українки є її драматичні твори, такі як: «У пущі», «Одержима», «Адвокат Мартіан», «Оргія», «Касандра», «Камінний господар», «На полі крові», «Дон Жуан», «Руфін і Прісцилла». Вони відзначаються не тільки багатими лексико-фразеологічними засобами, але й цікавими, оригінальними сюжетами, незабутніми сміливими героями.

Леся Українка принесла в українську літературу багатий світ героїв з гострим розумом і палким серцем, самовідданих борців з несправедливістю, за правду і людське щастя. Великий талант й неймовірна працелюбність поставили Лесю Українку на одне з чільних місць серед поетів світу.

Пам'ять про Лесю Українку і її геніальну творчість буде жити у віках, бо Леся Українка – це слава і гордість української нації. Наявність імені геніальної української письменниці у назві Публічної бібліотеки імені Лесі Українки безсумнівно забезпечило великий авторитет цієї бібліотеки в українському суспільстві, а також сприяло значному піднесенню освітньо-культурного рівня українських громадян.